

ROTMISTRZ JAN SKORB, ps. "Puszczyk", "Boryna"

/ 1910 - 1988 /

Urodzony ¹⁹¹⁰ 6 grudnia 1910 ^{w rodzinie chłopskiej} we wsi Rynkowce, gm. Nowy Dwór, pow. Szczuczyn Nowogródzki, ^{rodz.} syn Marcina i Michaliny z.d. Powajbo, w rodzinie chłopskiej. Traci wczesnie matkę, wychowuje go ciotka, osoba zacna i prawa ^{ktorej pamięć} i w jego wspomnieniach często przewijała się jej postać. Po ukończeniu szkoły podstawowej w Nowym Dworze w 1927, kształci się w Seminarium Nauczycielskim w Szczuczynie Nowogródzkim /1927-1933/. Wartościowa kadra nauczycielska i koledzy wywierają duży wpływ na ~~charakter~~ Jana i ukształtowanie się jego osobowości.

W 1933 ^{rozpoczyna} ~~rozpoczyna~~ początek służby ^{wojskowej} wojskowej. Szkoła Podchorążych Rezerwy Kawalerii Grudziądz, następnie 23 Pułk Ułanów Grodzieńskich ^{Postawy} - Postawy. Po kolejnych ćwiczeniach mianowany na stopień podporucznika kawalerii.

^{W l.} Od 1935 - 1939 pracuje jako nauczyciel w Szkole podstawowej w Nowym Dworze, a następnie w Dudkach /gm. Sobakińce-Narbuttowo/. Dąży do ożywienia elementu kresowego, prowadzi miejscowy Związek Strzelecki, organizuje Ochotniczą Straż Pożarną, zakłada Kółko Łowieckie.

W sierpniu 1939 zmobilizowany i przydzielony do Kawalerii Dywizyjnej 19 DP jako dowódca plutonu CKM. Bierze udział w wielu walkach Kampanii Wrześniowej, m.in. pod Piotrkowem Trybunalskim /ranny/ i Wolborzem /gdzie zabito pod nim konia/. Uczestniczy w obronie przepraw przez Wisłę pod Maciejowicami. Pod silnym ogniem przeprowia się przez rzekę, tracąc drugiego konia. W ustawicznych walkach odwrotowych pod Tomaszowem Lubelskim i dalej na wschód trafia do niewoli sowieckiej, skąd szczęśliwie wydostaje się i przedziera się na swoje tereny, aby tam podjąć konspiracyjną pracę niepodległościową.

Żyje na stopie nielegalnej, poszukiwany przez okupacyjne władze sowieckie. Za jego ujęcie wyznaczona jest wysoka nagroda / 10.000 rubli/. Ojca "Puszczyka" wywozi sowiecki okupant na Syberię, gdzie ginie. "Puszczyk" wraz z grupą kolegów ukrywa się w lasach w warunkach mroźnej zimy 1940-1941. Ofiarna pomoc ludności pozwala im przeżyć.

Po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej nowy okres pracy konspiracyjnej.

nej. "Puszczyk" mocno penetruje teren, stara się mieć jak najwięcej swych ludzi w niemieckich urzędach. Rozpoznany i zdekonspirowany /sam przez pewien czas dla kontrolowania poczynać okupanta pracuje jako sekretarz niemieckiej żandarmerii w Wasiliszkach/ chroni się do lasu i w 1942 organizuje pierwszy oddział partyzancki na tym terenie. Dla uniknięcia represji wobec polskiej ludności oddział występuje początkowo w sowieckich mundurach, z sowiecką bronią, a nawet używa w kontaktach języka rosyjskiego. W dniu 3 maja 1943 oddział występuje po raz pierwszy w polskich mundurach, z dystynkcjami, czym całkowicie zaskakuje Niemców.

Dość liczne nasycenie terenu partyzantką sowiecką powoduje z wiadomych względów nieuniknione konflikty, gdyż sowieci dążą do likwidacji polskiego ruchu niepodległościowego. Do rąk "Puszczyka" trafia ściśle tajny rozkaz dowództwa sowieckiego określający sposoby likwidacji oddziałów polskich.

W związku z dalszym rozwojem oddziałów Armii Krajowej powstają bataliony 77 pp AK. Jeden z pierwszych batalionów formuje por. "Puszczyk", przekazując go w inne ręce, a sam zostaje ^{pierwszym} adiutantem płk. "Borsuka", Komendanta Okręgu Nowogródzkiego AK. Pozostaje na tym stanowisku aż do chwili rozbicia oddziałów AK przez armię sowiecką. Po tragicznej śmierci "Kotwicza" /Macieja Kalenkiewicza/ Komendantem Okręgu zostaje "Warta" /Stanisław Sędziak/, a po nim przejmuje funkcję "Puszczyk". Jest to ostatni Komendant Okręgu Nowogródzkiego AK. Symbolicznie przyjmuje pseudonim "Boryna", jako ostatni siewca na ojczystym zagonie.

W styczniu ginie w walce z okupantem sowieckim Komendant Zgrupowania Północ /dwa bataliony/ "Krysią" /Jan Borysiewicz. Wychodzi wtedy ^{rtm.} rozkaz "Boryny" jako Komendanta Okręgu, rozkaz niezwykle piękny w formie i treści, wskazujący na kresowe posłannictwo żołnierza AK.

Armia Krajowa na Kresach północno-wschodnich przeżywa najbardziej tragiczne chwile. Po zaprzestaniu walki "Boryna" pod fałszywym nazwiskiem emigruje do Polski. Poszukiwany przez UB, następnie aresztowany.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

Po zwolnieniu przenosi się na Ziemię Odzyskane, gdzie pracuje jako pomocnik młynarza, a następnie jako kierownik młyna w Nowej Wsi Lęborskiej. W 1946 ożenił się z Aliną Jankowską, żołnierzem AK ps. "Sowa", więźniem obozów Majdanka i Oświęcimia.

W życiu rodzinnym miał troje dzieci, dwóch synów i córkę. Sylwester ukończył Wyższą Szkołę Rolniczą i podjął pracę w Poznaniu. Tadeusz po Sredniej Szkole Rolniczej osiadł na gospodarstwie rodzinnym w Nowej Wsi Lęborskiej. Córka Maria ukończyła Wydział Historii Uniwersytetu Gdańskiego i tam też podjęła pracę. ^{w Gdańsku}

Po śmierci żony Haliny "Boryna" ożenił się powtórnie, z Janiną Niewiarowską, żołnierzem AK i wdową po oficerze AK, która cierpliwie i troskliwie opiekowała się nim aż do śmierci. ¹⁹⁷⁸

Rtm. Jan Skorb, ps. "Puszczczyk", "Boryna" zmarł 2 grudnia 1988. Spoczął na cmentarzu komunalnym w Lęborku obok swej pierwszej żony.

Odnaczoney :

Krzyżem Virtuti Militari V klasy
~~Krzyżem~~ Krzyżem Zasługi z Mieczami
Krzyżem Walecznych
Krzyżem Partyzanckim
Krzyżem Armii Krajowej i innymi.

Opracowano na podstawie wspomnień Witolda Skorba "Woronko" w Biuletynie Nowogrodzkiego Środowiska AK przy Warszawskim Oddziale OZŻAK, Nr 5 /8/, Warszawa 1991.

Stanisław Krasucki
/ Stanisław Krasucki /

